

CANÇONER FOLKLÒRIC DE MN. GEIS

Després d'un temps d'haver estat Mn. Geis apartat de la societat per causes de tothom conegudes, li fem una visita demanant-li si pensa continuar la col.laboració a QUADERN en la mateixa secció habitual.

Li pregunto:

- ¿Penseu continuar els articles biogràfics sobre diversos autors en la secció "Els que he trobat pel camí"?

- *Per dificultats que vos ja coneixeu, em veig obligat a renunciar a aquesta secció. Com comprendreu es tracta d'articles que t'obliguen a un treball de recerca en revistes i epistolars, que no sempre tens fàcilment a les mans.*

La raó és òbvia. Però com sigui que Mn. Geis està tan vinculat a aquestes pàgines, des del seu inici, i perquè sempre ha estat un inestimable col.laborador, en tots sentits, a aquesta Revista, insistim encara:

- Però, esperem que continuareu donant-nos el vostre valuós suport amb una col.laboració que us sigui menys laboriosa, per tenir-la ja en cartera.

- *Us puc facilitar l'original d'un aplec de folklore musical.*

- És prou notori que vos heu fet també incursions en el camp del Folklore.

- *Per aquí vaig començar. Recordeu que en la meua bibliografia hi ha unes publicacions, "Llibre de Rondalles Populars", "Nou aplec de velles nades" i "El Nadal de la Cançó".*

La guerra civil truncà la sèrie de publicacions de tota mena i, per tant, impedí la publicació de tot un cançoner folklòric que tenia ja a punt d'estampa.

Després de la guerra, degut a la interdicció estatal que pesava sobre le llengua catalana, el material va anar restant al calaix i allò al fons ha anat dormint.

Són a la vostra disposició.

- Amb quin títol ho encapçalarem?

- *Poseu-hi el nom genèric de "Cançoner Folklòric".*

- Feu-ho precedir, si us plau, d'unes paraules presentatives.

- *Aquí les teniu.*

CANÇONER FOLKLÒRIC

PARAULES LIMINARS

La renaixença de Catalunya, iniciada a mitjans del passat segle, impulsà un moviment de recerca de la nostra pròpia identitat, que s'anava fent esborradissa. Calia penetrar en l'ànima del nostre poble.

Calia estudiar la llengua que s'anava depauperant, però que encara restava força viva en els llavis de la gent entrada en anys (filologia), calia estudiar les tradicions i les llegendes que s'anaven perdent (folklore) i les cançons seculars que s'anaven apagant...

La meua ploma és filla de l'època de més empenta d'aquell moviment: la segona dècada del segle. Els estudiants inquietos se solen sentir atrets per alguna investigació especial: busquen rocs (mineralogia), fòssils (paleontologia), plantes i flors (botànica), etc.

Uns estudiants lletraferits ens dedicàrem, en les nostres excursions, a la recerca de tradicions i llegendes i de cançons i corrandes, seguint els passos dels grans mestres folkloristes de finals de l'altre segle i de primers d'aquest que donaren un caire científic a aquell moviment, amb el doctor Milà i Fontanals en cap.

Jo, estudiant, encara vaig entrar en relació amb el notable paremiòleg Sebastià Farnés, amb l'autor de "Rondalles del Vallespir", Mn. Esteve Casaponce, amb l'autor del "Llibre d'Or del Roser", Valeri Serra i Boldú, amb el notable investigador de la Llegenda del Comte Arnau, Rossend Serra i Pagés (d'aquests 2 Serra en servo epistolari), del fundador de l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya" (en la Universitat de Barcelona), Dr. Tomàs Carreras i Artau, del folklorista filòleg, Dr. Antoni Griera...

Ja no cal dir que vaig tenir especial vinculació amb els folkloristes relacionats amb la música: Llongueres, Mn. Baldelló, Mn. Puntí i Collell...

I vaig a acabar per on he començat. Vaig a esmentar, en sentit homenatge, els noms d'estudiants amics que exploraren en diverses zones del folklore pairal: Lluís C. Constants, que excel·lí en la investigació folklòrica i històrica (vegi's Diccionari Biogràfic, d'Albertí) i Josep Cassa i Tassis, el nom del qual figura en innumbrables publicacions de l'època.

El meu "Cançoner Folklòric" pot dividir-se en 2 seccions: cants religiosos i cants profans.

Puix que vaig començar publicant part de la secció religiosa (Nou Aplec de Velles Nadales), reprenem pel mateix camí.

I

LA CANÇÓ DE SANTAMAGDALENA

(Recollida fa 65 anys a Anglès de boca d'una octagenària)

-Magdalena, Magdalena, has anat a sermó, encara?

-Ai, germana Marta, no: ni tal cosa n'he pensada.

Dalt del cel;

-Ves-hi, ves-hi, Magdalena, quedaràs enamorada: en predica un jovenet; mira'l, que fa cara d'àngel.

Magdalena se'n va a dalt a posar's les seves gales: se'n posa sos anells d'or, sos braçalets i arracades.

Magdalena se'n hi va, amb sos criats i criades,

i allí en entrant a l'iglésia, aquestes paraules llançava:

-Valga'ns Déu, quin jovenet; Llàstima és que'n sigui frare;

I, havent pres aigua beneïta, sota la trona es posava.

Quan va ser-ne a mig sermó, Magdalena ja'n desmaïa.

-No et desmaïes, Magdalena, que'l sermó ja se'n acaba.

I, acabant-se'n el sermó, Magdalena se'n tornava

i al sortir-ne de l'iglésia, un penitent encontrava.

-Penitent, bon penitent, on és el que predicava?

-A la casa de Simó, a dinar se'n ha anat ara.

Magdalena se'n hi va: sota la taula es posava

i, amb les llàgrimes als ulls, els peus de Jesús rentava.

i, amb la seva cabellera els peus de Jesús, xugava.

-Alça't, alça't Magdalena, que de Déu ets perdonada,

prò te'n has d'anar set anys al desert de la muntanya: menjant herbes i funois passaràs ta vida santa.

Al cap de set anys que hi era, Magdalena ja'n tornava.

Quan va ser-ne a mig camí, troba una font d'aigua clara.

Magdalena se'n atura i les seves mans rentava.

-Mans, qui us ha vistes i us veu; Que heu quedat/

desfigurades;

Ja sent una veu que diu: -Magdalena, has pecat ara:

torna, torna an el desert; set anys més, a la muntanya: menjant herbes i funois, passaràs ta vida santa; menjant herbes i funois: coses que Déu ha criades. I acabant-se los set anys, Magdalena ja finava: els àngels li feien llum, la Verge l'amortallava i amb càntics de serafins la seva ànima volava.

Aquest text és una de les diverses variants d'una cançó que fou molt popular a Catalunya.

Vegi's el "Romancerillo Catalán", de Milà i Fontanals; el Volum I d'Estudis i Materials, de la Fundació Rabell i el II de la mateixa Fundació; "Els Cants de la Passió", de Joan Llongueres; "El Cançoner del Calic", i la secció de folklore dels quaderns setmanals "Catalana" que dirigia Francesch Matheu.

Es una deliciosa barreja de llegenda i de veritat evangèlica, com extreta d'un primitiu retaule, brodada d'anacronismes, com: "anar a sermó", "entrant a l'església", "frare", "aigua beneïta", "sota la trona"...

Melodia feixuga, com expressa per anar meditant mentre es va cantant dístic rera dístic, rera cada qual es va repetint la mateixa tonada, "Dalt del Cel", que no té cap connexió amb el text. Sembla, però, com si fos una reiterada invitació a projectar la mirada dels cantants i dels oients Cel endalt. Si més no, pot equivaler a un "Al·leluia", un "Oidà" o un "tràl.lara-là" d'una de tantes cançons profanes del nostre folklore.

Enamorat de la ingenuïtat d'aquesta cançó popular, en vaig glossar diversos passatges en el meu llarg poema "Maria de Magdala", que obtingué la Viola d'Or als Jocs Florals de 1933, commemoratius de l'Any Centenari de la Renaixença.

Mn. Geis

És una
gentilesa de

Trofeus-Copes-Medalles-Insígnies-Clauers-Rètols-Plaques
commemoratives- Etc. Treballs especials en bronze i aliatges.
Arimón, 113-117 - Tels. 725 49 77 i 725 41 87 — SABADELL